

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23.06.2020, sp. zn. 32 Cdo 1264/2019, ECLI:CZ:NS:2020:32.CDO.1264.2019.1

Číslo: 19/2021

Právní věta: V případě prodlení provozovatele přenosové nebo regionální distribuční soustavy s úhradou některé z forem podpory výroby elektřiny (zeleného bonusu, výkupní ceny či příspěvku k ceně elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla) ve výši stanovené pro rok 2012 má výrobce elektřiny právo na úroky z prodlení. Odmítl-li provozovatel přenosové nebo regionální distribuční soustavy uhradit výrobcí tuto podporu, přešla s účinností od 1. 1. 2013 povinnost k jejímu zaplacení včetně úroku z prodlení na operátora trhu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.06.2020

Spisová značka: 32 Cdo 1264/2019

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Cena, Právní nástupnictví, Úroky z prodlení

Předpisy: § 2 odst. 2 písm. d) předpisu č. 180/2005Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 3 odst. 3 předpisu č. 458/2000Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 32 odst. 3 předpisu č. 458/2000Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 54 odst. 13 předpisu č. 165/2012Sb.

§ 9 odst. 5 předpisu č. 458/2000Sb. ve znění do 31.12.2012

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobkyně a účastnice 2) v rozsahu, ve kterém směřovala proti prvnímu, třetímu a čtvrtému výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2018, sp. zn. 24 Co 139/2017, a současně zamítl jejich dovolání v rozsahu, ve kterém směřovala proti druhému výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2018, sp. zn. 24 Co 139/2017.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. V řízení se žalobkyně domáhala nahrazení zamítavého rozhodnutí Energetického regulačního úřadu (dále jen „ERÚ“) ze dne 30. 5. 2014, č. j. 12602-22/2013-ERU, ve spojení s rozhodnutím předsedkyně ERÚ ze dne 1. 9. 2014, č. j. 12602-29/2013-ERU, a požadovala, aby soud uložil „alternativně“ účastnicím 1) a 2) zaplatit jí částky 1 982 209 Kč, 2 224 338 Kč, 2 404 304 Kč a 979 884 Kč s úroky z prodlení za období od 18. 7. 2012, resp. od 31. 10. 2012 do zaplacení ve výši

sjednané ve smlouvách uzavřených mezi ní a společností E., a. s., [právní předchůdkyně účastnice 1)]. Tvrdila, že je výrobcem elektrické energie z obnovitelných zdrojů (pěti kogeneračních jednotek označených písmeny A, B, C, D a E), kterou sama spotřebovává. Požadované částky představovaly podporu ve formě zeleného bonusu a příspěvku k elektřině z kombinované výroby elektřiny a tepla (dále též jen „příspěvek KVET“) za elektřinu vyrobenou ve 2. a 3. čtvrtletí roku 2012 ve čtyřech z těchto jednotek (A, B, C a D), kterou odmítla účastnice 1) žalobkyni zaplatit. Po účastnici 2) se domáhala zaplacení požadovaných částek s příslušenstvím s odkazem na § 54 odst. 13 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o POZE“).

2. Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 18. 1. 2017, č. j. 25 C 307/2014-325, zamítl žalobu o nahrazení výše citovaných rozhodnutí ERÚ a jeho předsedkyně uložením povinnosti účastnici 1) zaplatit žalobkyni částky 1 982 209 Kč, 2 224 338 Kč, 2 404 304 Kč a 979 884 Kč s tam specifikovanými úroky z prodlení (výrok I), rozhodl o povinnosti žalobkyně zaplatit účastnici 1) náhradu nákladů řízení (výrok II), uložil účastnici 2) povinnost zaplatit žalobkyni částky 1 982 209 Kč a 2 224 338 Kč s úroky z prodlení od 18. 7. 2012 do zaplacení, a částky 2 404 304 Kč a 979 884 Kč s úroky z prodlení od 31. 10. 2012 do zaplacení s tím, že procentní výše úroku z prodlení bude vypočtena na období každého kalendářního měsíce prodlení podle fixní výše prvního pracovního dne daného měsíce podle vzorce $(1 \text{ M PRIBOR} + 2)/360$ (výrok III), čímž nahradil výše citovaná rozhodnutí ERÚ a jeho předsedkyně (výrok IV), a rozhodl o povinnosti účastnice 2) zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení (výrok V).

3. Soud prvního stupně zjistil, že žalobkyně provozuje čistírnu odpadních vod O., při jejíž činnosti je produkován bioplyn – kalový plyn, který je využíván v kogeneračních jednotkách k výrobě elektrické energie, sekundárně též k výrobě tepelné energie pro vlastní spotřebu v areálu čistírny, s možností spalovat v kogeneračních jednotkách zemní plyn. Předmětné kogenerační jednotky byly postupně zprovozněny v letech 1996 (A a B), 2005 (C) a 2012 (D). Žalobkyně byla od 8. 2. 2002 držitelkou licence č. 120102842 na distribuci elektřiny a od 5. 11. 2010 držitelkou licence č. 111017411 na výrobu elektřiny ve dvou fotovoltaiických provozovnách. Licenci na výrobu elektřiny v předmětných kogeneračních jednotkách získala rozhodnutími o změnách licence č. 001, 002, která nabyla právní moci dne 3. 7. 2012 (D) a dne 25. 9. 2012 (A, B a C). Dne 22. 11. 2006 uzavřela žalobkyně s právní předchůdkyní účastnice 1), jako provozovatelem regionální distribuční soustavy (dále též jen „distributor“), smlouvu o úhradě příspěvku KVET podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zrušeného ke dni 1. 1. 2014 (dále též jen „obch. zák.“). Žalobkyně byla ve smlouvě označena jako výrobce elektřiny s číslem licence 120102842 připojený k lokální distribuční soustavě TOMA v O. v souladu se smlouvou o připojení zdroje elektřiny k distribuční soustavě. Distributor se ve smlouvě zavázal zaplatit žalobkyni řádně příspěvek KVET podle měsíčního výkazu o výrobě elektřiny na základě údajů měření zajišťovaného žalobkyní za smlovenou cenu této podpory určenou cenovým rozhodnutím ERÚ platným v příslušné době trvání smlouvy (dále jen „cenové rozhodnutí ERÚ“). Bylo sjednáno čtvrtletní účtování (fakturace) se splatností faktury 17 kalendářních dnů od jejího vystavení. Pro případ prodlení byl dohodnut úrok z prodlení z dlužné částky ve výši stanovené pravidelně první pracovní den každého kalendářního měsíce roku ve fixní výši $(1 \text{ M PRIBOR} + 2)/360 \%$ s platností na období tohoto měsíce, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak. Pro účely smlouvy byl 1M PRIBOR definován jako hodnota stanovená Českou národní bankou (úroková sazba jednoměsíčního depozita na pražském trhu mezibankovních depozit). Smlouva byla sjednána s účinností ode dne 1. 1. 2006 na dobu neurčitou s tím, že zaniká dnem, kdy výrobcí zanikne nebo bude odňata licence na výrobu elektřiny podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), a také dnem, kdy distributorovi zanikne zákonná povinnost poskytovat příspěvek k ceně elektřiny ve smyslu této smlouvy. Dne 29. 12. 2006 žalobkyně (jako výrobce elektřiny) uzavřela s distributorem podle obchodního zákoníku smlouvu o úhradě zeleného bonusu k

elektřině vyrobené z obnovitelného zdroje podle zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), v níž se distributor zavázal zaplatit žalobkyni zelený bonus k vykázané elektřině (podle měsíčních výkazů v souladu s naměřenými, případně závaznou platnou metodikou zjištěnými, hodnotami) za smlouvenou cenu určenou cenovým rozhodnutím ERÚ. Platební podmínky, včetně úroků z prodlení, účinnost a doba trvání smlouvy byly sjednány totožně jako ve smlouvě o úhradě příspěvku KVET. Dále bylo dohodnuto, že smlouva zaniká dnem, kdy výrobci zanikne nebo bude odňata licence na výrobu elektřiny podle energetického zákona a také dnem, kdy distributorovi zanikne povinnost uskutečňovat povinný výkup ve smyslu zákona č. 180/2005 Sb. či zákonná povinnost poskytovat zelený bonus ve smyslu této smlouvy. Účastnice 1) následně podle smluv prováděla výplaty zeleného bonusu a příspěvku KVET. Odmítla však uhradit žalobkyni tyto podpory vyúčtované fakturami ze dne 2. 7. 2012 na částku 1 982 209 Kč, VS 351120065 z téhož dne na částku 2 224 338 Kč, VS 351120113 ze dne 15. 10. 2012 na částku 2 404 304 Kč a VS 351120114 z téhož dne na částku 979 884 Kč za elektřinu vyrobenou v kogeneračních jednotkách A, B, C a D ve druhém a třetím čtvrtletí roku 2012, neboť žalobkyně nedisponovala licenci na výrobu elektřiny v těchto jednotkách po celou dobu, za níž požadovala podporu. S návrhem na úhradu této podpory žalobkyně neuspěla ani v řízení vedeném před ERÚ a v řízení o rozkladu vedeném předsedkyní ERÚ.

4. Soud prvního stupně uzavřel, že pasivně legitimovanou k požadovanému plnění je účastnice 2), na niž přešla podle § 54 odst. 13 zákona o POZE s účinností od 1. 1. 2013 práva a povinnosti vyplývající ze smluv uzavřených s distributorem. Účastnice 1) nebyla podle soudu prvního stupně od 1. 1. 2013 ve sporu pasivně legitimována. Zdůraznil, že do 31. 12. 2012 byla podpora, kterou účastnice 1) vyplatila výrobci elektřiny, refundována podle § 6a zákona č. 180/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, z prostředků státního rozpočtu. V okamžiku, kdy administrace podpory přešla na účastnici 2), považoval za nelogické, aby byla žaloba podávána vůči distributorovi, který už agendu nevyřizuje. V otázce nezbytnosti vlastnit licenci k výrobě elektrické energie se soud prvního stupně přiklonil k závěru, že pro jakékoliv aktivity provozované podle energetického zákona, včetně výroby elektřiny v zařízení propojeném s přenosovou soustavou, je třeba mít licenci. Přesto soud prvního stupně dospěl s poukazem na specifika případu a zásadu „*pacta sunt servanda*“ k závěru, že žalobkyni nárok na zaplacení žalobou uplatňované částky vznikl, a to včetně požadovaného úroku z prodlení, který vychází z uzavřené smlouvy. Přihlédl zejména k tomu, že žalobkyně elektřinu vyráběla dlouhodobě (fakticky pouze pro vlastní spotřebu), disponovala různými licencemi, byť nikoliv na výrobu elektřiny v daných kogeneračních jednotkách, že výklad zákona nebyl zcela jednoznačný, že měla uzavřeny platné a účinné smlouvy s provozovatelem regionální distribuční soustavy, který je profesionálem a text smluv připravoval, přičemž smlouvy se žalobkyní uzavřel, aniž by požadoval předložení licence na výrobu elektřiny.

5. K odvolání žalobkyně a účastnice 2) Městský soud v Praze v záhlaví citovaným rozsudkem potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně ve výrocích I a II (první výrok), změnil jej ve výroku III tak, že účastnice 2) je povinna zaplatit žalobkyni částku 1 078 599 Kč s úrokem z prodlení od 30. 10. 2012 do zaplacení ve smluvní výši (shora citované) a takto se nahrazuje (zamítavý) výrok II výše citovaného rozhodnutí ERÚ ve spojení s výše uvedeným rozhodnutím předsedkyně ERÚ (druhý výrok), rozhodl o nákladech odvolacího řízení mezi žalobkyní a účastnicí 1) [třetí výrok] a o nákladech řízení před soudy obou stupňů mezi žalobkyní a účastnicí 2) [čtvrtý výrok].

6. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, který pouze doplnil o zjištění z faktur vystavených žalobkyní za období třetího čtvrtletí roku 2012. Ztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně, že pro nárok na požadovanou podporu byla nezbytná licence vydaná ERÚ k výrobě elektřiny v předmětných kogeneračních jednotkách, ačkoliv zákon č. 180/2005 Sb. tuto podmínku výslovně nestanovil. Poukázal především na § 3 odst. 1 a 3 energetického zákona, podle nichž je výroba elektřiny jedním z předmětů podnikání v energetických odvětvích, přičemž podnikat

v energetických odvětvích mohou za podmínek stanovených tímto zákonem osoby pouze na základě licence udělené ERÚ, a je nerozhodné, zda výrobce elektřinu sám spotřebovává. Doplnil, že pravomocná licence na výrobu elektřiny byla stanovena jako jedna z podmínek poskytování podpory též v cenovém rozhodnutí ERÚ č. 7/2011 účinném v roce 2012. Odvolací soud považoval za nesprávný závěr soudu prvního stupně o existenci nároku žalobkyně na podporu za období, kdy nedisponovala příslušnou licenci. Podle odvolacího soudu v období, ve kterém nebyla žalobkyně držitelkou licence na výrobu elektřiny, vyráběla elektřinu v podstatě nelegálně a nebylo přijatelné, aby pobírala podporu ve formě zeleného bonusu a příspěvku KVET, byť se k jejich výplatě účastnice 1) smluvně zavázala. Dovodil však, že žalobkyni náleží nárok na podporu za tu část 3. čtvrtletí, kdy jí již byla příslušná licence vydána. Vyšel ze zjištění, že nebyla vykazována denní výroba, neboť výkazy se prováděly měsíčně, a že tedy nelze zpětně stanovit přesnou výši nároku na podporu. Tu určil podle § 136 občanského soudního řádu, když vycházel z faktur vystavených žalobkyní za třetí čtvrtletí roku 2012 a přiznal jí nárok na poměrnou část z účtovaných částek za dny, ve kterých byla elektřina vyráběna na základě pravomocné licence, tj. ve vztahu k výrobnímu zdroji, u kterého nabylo rozhodnutí o udělení licence právní moci dne 3. 7. 2012 (D), přiznal za 89 dnů částku 947 931 Kč (z celkem účtovaných 979 884 Kč za 92 dnů vypočetl podporu za jeden den ve výši 10 650,90 Kč) a ve vztahu k výrobním zdrojům, u nichž nabylo rozhodnutí o udělení licence právní moci dne 25. 9. 2012 (A, B a C), přiznal za 5 dnů částku 130 668 Kč (z celkem účtovaných 2 404 304 Kč za 92 dnů vypočetl podporu za jeden den ve výši 26 133,74 Kč). Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že žalobkyni přísluší s přiznanou částkou též úroky z prodlení smluvně sjednané, mající přednost před úroky z prodlení zákonnými, neboť jako příslušenství pohledávky přechází v případě přechodu pohledávky spolu s ní. Uzavřel, že ustanovení § 54 odst. 13 zákona o POZE předpokládá, že vznikl-li před dnem 1. 1. 2013 závazek účastnice 1) k úhradě zeleného bonusu či příspěvku KVET výrobcí elektřiny, došlo k přechodu tohoto závazku na operátora trhu, tj. účastnici 2), které proto uložil povinnost k zaplacení. Poukázal přitom na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2016, sp. zn. [32 Cdo 3835/2014](http://www.nsoud.cz) (jež je veřejnosti dostupné – stejně jako dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu – na <http://www.nsoud.cz>), a konstatoval, že účastnice 1) není ve věci pasivně legitimována.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti rozsudku odvolacího soudu (v celém jeho rozsahu) podaly dovolání žalobkyně a účastnice 2).

8. Žalobkyně spatřuje přípustnost dovolání v tom, že „napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky (otázek) hmotného nebo procesního práva, přičemž odvolací soud se při řešení této otázky odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu a dále jde o otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena“. Rozsudek odvolacího soudu podle ní spočívá na nesprávném právním posouzení věci a navrhuje jeho zrušení a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

9. Žalobkyně považuje za dosud dovolacím soudem neřešenou otázku, „zda byla v rozhodném období (tj. období 1. až 3. čtvrtletí roku 2012) podmínkou vzniku práva na úhradu zeleného bonusu a příspěvku k elektřině z kombinované výroby elektřiny a tepla existence pravomocné licence na výrobu elektřiny“. Domnívá se, že tuto otázku odvolací soud vyřešil nesprávně, neboť příslušná ustanovení zákona č. 180/2005 Sb. (§ 4 odst. 16 a § 5 odst. 5) ani energetického zákona v rozhodném období nestanovila jako podmínku výplaty předmětné podpory existenci licence na výrobu elektřiny a taková podmínka byla zakotvena až s účinností od 1. 1. 2013 v § 7 odst. 3 zákona o POZE, který již nepoužívá termín „výrobce elektřiny“, ale termín „držitel licence na výrobu elektřiny“.

10. Žalobkyně má za nesprávný též závěr odvolacího soudu, podle kterého po dobu, po kterou nebyla držitelkou licence na výrobu elektřiny, elektřinu vyráběla v podstatě nelegálně, a neměla tak nárok na zaplacení uvedených částek podpory ani podle smluv uzavřených mezi ní a účastnicí 1) [jde

zřejmě o výše citované smlouvy ze dne 22. 11. 2006 a 29. 12. 2006 uzavřené mezi žalobkyní a předchůdkyní účastnice 1]. Poukazuje na to, že ve smlouvách nebyla sjednána existence licence na výrobu elektřiny jako podmínka výplaty příslušných částek, že (předchůdkyně) účastnice 1) neměla zákonnou povinnost takové smlouvy uzavřít, že při uzavření smlouvy nepožadovala po žalobkyni předložení licence a že podle smlouvy bylo po delší dobu plněno. Podle žalobkyně byl předmětnými smlouvami založen vztah soukromého práva a bylo nutné ctít zásadu „*pacta sunt servanda*“. Odvolací soud se tak podle ní ohledně principu vázanosti uzavřenými smlouvami odchýlil od rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [32 Cdo 2887/2007](#) (rozsudek ze dne 19. 11. 2008) a též od jí citovaných rozhodnutí Ústavního soudu.

11. Žalobkyně se dále domnívá, že v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla řešena otázka, „zda smluvně sjednané (tzn. vzniklé z titulu uzavřené smlouvy) závazky k úhradě zeleného bonusu a příspěvku k elektřině z kombinované výroby elektřiny a tepla vzniklé v rozhodném období (tj. období 1. až 3. čtvrtletí roku 2012) přešly dle ustanovení § 54 zákona č. 165/2012 Sb. na operátora trhu“. Je přesvědčena, že k úhradě požadovaných částek je stále zavázána účastnice 1), neboť nárok na zaplacení těchto částek byl založen i přímo výše zmíněnými smlouvami.

12. Účastnice 2) spatřuje přípustnost dovolání v tom, že „napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek procesního a hmotného práva, které nebyly dosud řešeny“. Navrhuje, aby dovolací soud napadené rozhodnutí změnil a žalobu zamítl, popřípadě je zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Namítá nesprávné právní posouzení věci s tím, že žaloba měla být zamítnuta v celém rozsahu.

13. Jako dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu neřešenou formuluje účastnice 2) jedinou otázku, „zda obsahem práv a závazků provozovatele přenosové soustavy nebo provozovatele regionální distribuční soustavy podle zákona č. 180/2005 Sb. vzniklých do účinnosti zákona č. 165/2012 Sb. z důvodu, že provozovatel přenosové soustavy nebo provozovatel regionální distribuční soustavy odmítl přiznat výrobcí zcela nebo zčásti nárok na výkupní cenu nebo na zelený bonus nebo na příspěvek k ceně elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla nebo vyrobené z druhotných zdrojů, které přecházejí dle § 54 odst. 13 zákona č. 165/2012 Sb. dnem účinnosti tohoto zákona na operátora trhu, je i povinnost placení úroků při prodlení s výplatou podpory ať již při řešení spornosti nároku na tuto podporu jako nároku takového vůbec, nebo sazby této podpory dle roku uvedení zdroje do provozu za a) zákonných nebo b) smluvních vzniklých na základě smluvních ujednání mezi provozovatelem regionální distribuční soustavy či provozovatelem přenosové soustavy a příslušným výrobcem při podpoře výrobců formou výkupní ceny nebo formou zeleného bonusu, když veškerá tato smluvní ujednání zanikla ze zákona dnem 31. 12. 2012 dle ustanovení § 54 odst. 9, 10 a 11 zákona č. 165/2012 Sb. a tyto právní předpisy povinnost platit úroky z prodlení nestanoví“.

14. Účastnice 2) považuje za nesprávný závěr odvolacího soudu, že § 54 odst. 13 zákona o POZE předpokládá, že vznikl-li přede dnem 1. 1. 2013 závazek účastnice 1) k úhradě zeleného bonusu či příspěvku KVET, došlo k jeho přechodu na účastnici 2) a že spolu s ním přešly jako příslušenství úroky z prodlení smluvně sjednané mezi žalobkyní a distributorem. Zastává názor, že přechodná ustanovení zákona o POZE nezakládají právní nástupnictví operátora trhu do individuálních vztahů mezi výrobcí a distributory na základě smluvních ujednání mezi těmito subjekty, která zanikla ze zákona o POZE uplynutím dne 31. 12. 2012. Poukazuje na skutečnost, že distributor neodmítl výrobcí přiznání nároku na zelený bonus (ve smyslu § 54 odst. 13 zákona o POZE), ale odmítl proplacení faktur, jimiž byl (podle ní bez právního důvodu) zelený bonus účtován, ač žalobkyně nesplnila povinnost k řádnému předání údajů o množství elektřiny z obnovitelných zdrojů (§ 4 zákona o POZE) za období po vydání licence, přičemž teprve splněním této povinnosti jí vznikl nárok na úhradu zeleného bonusu. Má za to, že distributor nemá pravomoc založenou právním předpisem odmítnout nárok na podporu nebo jej přiznat, a to ani zčásti, neboť tento nárok vzniká přímo ze zákona při splnění právním předpisem stanovených podmínek a ustanovení § 54 odst. 13 zákona o

POZE nijak nespecifikuje práva a závazky spojená s odmítnutím nároku, stejně jako formu odmítnutí. Jako práva a povinnosti spojená s odmítnutím podle ní přichází do úvahy pouze práva a závazky distributora stanovené v zákoně č. 180/2005 Sb. související s jeho povinností úhrady zeleného bonusu podle § 4 tohoto zákona, tj. práva a závazky distributora, které měl vůči veřejným finančním zdrojům (na dotaci podle zákona č. 180/2005 Sb.) a ty závazky nastalé v případech neoprávněných výplat podpory, které se měly (mají) do systému veřejných zdrojů vrátit. Účastnice 2) dále vyjadřuje stanovisko, že podpora elektřiny z obnovitelných zdrojů je dotací a má veřejnoprávní charakter. Její vyplácení, zdroje, z nichž je vyplácena, a podmínky vzniku nároku jsou stanoveny zákonem. V této souvislosti odkazuje na usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“), ze dne 21. 8. 2014, č. j. Konf 62/2012-49, a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, podle kterých je smlouva o poskytnutí dotace smlouvou upravující práva a povinnosti veřejného práva a finanční prostředky poskytnuté jako dotace jsou prostředky ze státního rozpočtu, jejichž správa se řídí předpisy veřejného práva. Povinnost vyplácení podpory výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů podle ní není závazkem vyplývajícím ze soukromoprávních vztahů mezi distributory a výrobci, ale závazkem veřejnoprávním vyplývajícím přímo ze zákona č. 180/2005 Sb. a přechodných ustanovení zákona o POZE. S poukazem na skutečnost, že tyto právní předpisy výslovně nestanoví povinnost hrazení úroků, dovozuje, že žalobkyni nemůže obecně vzniknout nárok na úhradu úroků z prodlení a zmiňuje judikaturu Nejvyššího soudu (konkrétně rozsudek ze dne 4. 5. 2016, sp. zn. [30 Cdo 1757/2014](#)), podle které vzniká povinnost hradit úroky v případě prodlení se splněním veřejnoprávní povinnosti jen tehdy, jestliže tak stanoví právní předpis. Argumentuje také tím, že úroky z prodlení mají sankční charakter, nelze je podřadit pod nárok na výkupní cenu nebo na zelený bonus nebo na příspěvek KVET ve smyslu přechodných ustanovení zákona o POZE a že důsledky porušení zákona musí nést ten, kdo toto porušení v případech, na něž se vztahují přechodná ustanovení zákona o POZE, způsobil, nikoliv operátor trhu. Připomíná, že pouze administruje výplatu podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a nemá ani žádné finanční zdroje na úhradu jiných než zákonem specifikovaných plateb (forem podpory), přičemž zdroj těchto plateb je specifikován v zákoně č. 180/2005 Sb. a v zákoně o POZE. Zdůrazňuje, že nepřevzala žádné závazky ze smluv uzavřených mezi žalobkyní a účastnicí 1) [její předchůdkyní] smluvně ani na základě právního předpisu, a odvolacímu soudu vytýká, že nerespektoval, že zásada „*pacta sunt servanda*“, zmíněná soudem prvního stupně, může být aplikována pouze mezi účastníky smlouvy, a nikoliv ve vztahu ke třetím subjektům, které účastníky smlouvy nejsou.

15. Účastnice 2) dále uvádí, že se chovala v souladu s pravomocným rozhodnutím ERÚ a až do dne právní moci napadeného rozhodnutí se nemohlo jednat o její prodlení se splněním povinnosti vyplácení podpory ve výši stanovené v rozsudku odvolacího soudu. Je přesvědčena, že dokud nebylo zrušeno pravomocné rozhodnutí správního orgánu, kterým byl zamítnut požadavek na to, aby plnila veřejnoprávní povinnost, nebyl dán právní důvod pro její plnění žalobkyni. Na podporu tohoto tvrzení odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2017, č. j. [32 Cdo 3540/2015](#).

16. Účastnice 2) také vytýká odvolacímu soudu, že na uvedený případ použil ustanovení § 136 občanského soudního řádu, v situaci, kdy nemožnost provedení důkazu byla zaviněna žalovaným (správně žalobkyní), jako stranou zatíženou důkazním břemenem, která neplnila své povinnosti stanovené právními předpisy, když nevedla počínaje dnem právní moci licence na výrobu elektřiny předepsanou evidenci vyrobené elektřiny a fakturovala zelený bonus za období, kdy neměla licenci k výrobě elektřiny současně s obdobím, kdy licenci měla, bez rozlišení množství elektřiny vyrobené v období s licencí a bez licence. Podle účastnice 2) nešlo o situaci, kdy výši nároku lze zjistit jenom s nepoměrnými obtížemi, nebo situaci, kdy výši nároku nelze dokazováním zjistit vůbec. Namítá též, že nebylo možné spočítat výši nároku žalobkyně jednoduchým aritmetickým výpočtem průměrného množství elektřiny připadajícího na jeden den předmětného období, neboť výroba elektřiny ve zmíněných jednotkách kolísala nejen v průběhu dní a měsíců, ale zásadně i při porovnání výroby ve

dnech pracovních a dnech mimo běžný pracovní týden.

17. Žalobkyně navrhuje dovolání účastnice 2) odmítnout, případně zamítnout. Ztotožňuje se se závěrem odvolacího soudu, že sjednané úroky z prodlení jsou příslušenstvím pohledávky a přechází spolu s pohledávkou. Dodává, že podle § 54 odst. 10 a 11 zákona o POZE ke dni 31. 12. 2012 zanikla smluvní ujednání z předchozích smluv mezi distributorem a výrobcem, avšak nezanikly závazky z těchto smluvních ujednání vzniklé.

18. Účastnice 1) navrhuje obě podaná dovolání odmítnout jako nepřipustná, případně je zamítnout. Rozsudek odvolacího soudu považuje za věcně správný. K dovolání žalobkyně zdůrazňuje, že energetický zákon ve znění účinném do 3. 7. 2009 též obsahoval definici výrobce jako držitele licence na výrobu elektřiny, z níž vycházel i zákon č. 180/2005 Sb. Nárok na podporu podle ní vznikl ze zákona a smlouvy se žalobkyní byly uzavírány výlučně na jeho základě a v jeho mezích a jejich uzavření nebylo ponecháno na libovůli účastnice 1), šlo o sumarizaci veřejných práv a povinností účastnice 1). V otázce přechodu práv a povinností podle § 54 odst. 13 zákona o POZE se podle ní odvolací soud neodchýlil od rozhodovací praxe odvolacího soudu. K dovolání účastnice 2) dále doplňuje, že v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu došlo podle § 54 odst. 13 POZE k přechodu všech práv ze smluv vyplývajících, tedy i práv na sankční plnění, přičemž v případě změny v osobě věřitele či dlužníka, příslušenství přechází a nehraje žádnou roli, zda se jedná o úroky smluvní, či zákonné. Ve vztahu k argumentaci týkající se § 136 občanského soudního řádu nebyla podle účastnice 1) vymezena otázka zakládající přípustnost dovolání.

19. Účastnice 2) ve vyjádření k dovolání žalobkyně, kromě argumentace již obsažené ve svém dovolání, poukazuje na skutečnost, že žalobkyně zcela pomíjí rozhodnutí ERÚ, podle kterého spáchala správní delikt tím, že v rozporu s energetickým zákonem ve své provozovně prováděla licencovanou činnost přede dnem právní moci rozhodnutí o udělení licence, aniž by splňovala některou ze zákonných výjimek, a také na to, že nabytí právní moci licence bylo jednou z podmínek poskytování podpory podle příslušného cenového rozhodnutí ERÚ.

III.

Přípustnost dovolání

20. Se zřetelem k době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 1 článku II přechodných ustanovení části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (dále jen „o. s. ř.“).

21. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

22. Podle § 241a odst. 2 o. s. ř. v dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

23. Přípustnost dovolání žalobkyně nezakládají námitky, podle kterých se měl odvolací soud odchýlit od rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. [32 Cdo 2887/2007](#), ohledně principu

vázanosti smlouvami. Odkaz žalobkyně na toto rozhodnutí je nepřipadný, neboť dovolací soud se v něm ve zcela skutkově odlišném případě zabýval aplikací výkladových pravidel podle § 266 obch. zák. při sporném výkladu ujednání o smluvní pokutě. Stejně tak je nepřipadný odkaz žalobkyně na nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 6. 1999, sp. zn. [I. ÚS 350/97](#), ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. [I. ÚS 625/03](#), a ze dne 23. 4. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 1783/11](#), zabývající se ve skutkově odlišných případech výkladem konkrétní smlouvy, resp. prioritou výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady. Žalobkyně svou argumentaci navíc zakládá na skutkovém závěru, že ve smlouvách nebylo sjednáno, že podmínkou výplaty příslušných částek podle smlouvy byla existence licence na výrobu elektřiny. Takový skutkový závěr však odvolací soud zjevně neučinil, pokud vycházel ze zjištění soudu prvního stupně, podle kterých bylo v obou smlouvách sjednáno, že zanikají dnem, kdy výrobci zanikne nebo bude odňata licence na výrobu elektřiny podle energetického zákona, (příp. dnem, kdy distributorovi zanikne zákonná povinnost poskytovat příspěvek KVET či zelený bonus). Dovolací přezkum je ustanovením § 241a odst. 1 o. s. ř. vyhrazen výlučně otázkám právním. Přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. nemůže být založena na vlastních skutkových závěrech dovolatele odlišných od skutkových závěrů odvolacího soudu, resp. na zpochybňování skutkových závěrů odvolacího soudu (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2394/2013](#), uveřejněné pod číslem 4/2014 Sb. rozh. obř.).

24. Dovolání žalobkyně není přípustné ani pro řešení otázky, zda smluvně sjednané závazky k úhradě zeleného bonusu a příspěvku KVET vzniklé v období 1. až 3. čtvrtletí roku 2012 přešly podle § 54 zákona o POZE na operátora trhu. Dovolatelka při její formulaci vychází z předpokladu, že nárok na zaplacení požadovaných částek jí vznikl přímo smlouvami o úhradě příspěvku KVET a zeleného bonusu i v případě, že neměla licenci na výrobu elektřiny. Takovou otázku však odvolací soud neřešil a ani neměl důvod řešit, v situaci, kdy dospěl k závěru, že za období, kdy žalobkyně neměla příslušnou licenci, jí nelze nárok na podporu přiznat pouze na základě smluvního závazku účastnice 1), přičemž tento závěr se žalobkyni v dovolání relevantně zpochybnit nepodařilo, jak je uvedeno výše. Nejvyšší soud přitom opakovaně zdůrazňuje, že dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., jestliže dovolatel jako důvod jeho přípustnosti předestírá dovolacímu soudu k řešení otázku hmotného nebo procesního práva, na níž rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. [29 NSČR 53/2013](#)).

25. Výše uvedené námitky nezakládající přípustnost dovolání se týkají části prvního výroku napadeného rozsudku, jíž bylo potvrzeno zamítnutí žaloby ve vztahu k nároku uplatněnému vůči účastnici 1). Žalobkyně napadla rozsudek odvolacího soudu výslovně v celém rozsahu, tj. i další část jeho prvního výroku, třetí a čtvrtý výrok, kterými bylo rozhodováno o nákladech řízení. Podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. však dovolání není přípustné proti výrokům o nákladech řízení.

26. Nejvyšší soud však shledal dovolání žalobkyně přípustným pro řešení otázky (vztahující se ke druhému výroku napadeného rozsudku), zda byla existence pravomocné licence na výrobu elektřiny podmínkou vzniku práva výrobce elektřiny na úhradu zeleného bonusu a příspěvku KVET v období prvních tří čtvrtletí roku 2012, neboť tato otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena.

27. Účastnice 2) napadla rozsudek odvolacího soudu také v celém rozsahu. Ve vztahu k prvnímu a třetímu výroku není účastnice 2) subjektivně oprávněna k podání dovolání [§ 243c odst. 3 věta první o. s. ř. ve spojení s § 218 písm. b) o. s. ř.], neboť k podání dovolání je oprávněn pouze ten účastník, v jehož poměrech rozhodnutím odvolacího soudu nastala újma (jakkoli nepatrná) odstranitelná tím, že dovolací soud toto rozhodnutí zruší (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1760/98, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročníku 2000, pod číslem 7, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. [29 Cdo 3508/2013](#), uveřejněné pod číslem 95/2014 Sb. rozh. obč.). Citovanými výroky přitom bylo rozhodováno výlučně o nároku

žalobkyně vůči účastnici 1) a o náhradě nákladů řízení mezi nimi. Práv účastnice 2) se obsah těchto výroků netýká, a tudíž jí nepůsobí žádnou újmu odstranitelnou jejich zrušením. Ve vztahu ke čtvrtému výroku napadeného rozsudku, kterým bylo rozhodováno o nákladech řízení mezi žalobkyní a účastnicí 2), není dovolání účastnice 2) přípustné podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

28. Přípustnost dovolání účastnice 2) nezakládá její námitka, že odvolací soud nesprávně aplikoval § 136 o. s. ř. v situaci, kdy žalobkyně neunesla důkazní břemeno. Oproti přesvědčení účastnice 2) nejde o otázku dovolacím soudem neřešenou. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 20. 3. 2012, sp. zn. [32 Cdo 4762/2010](#), učinil závěr, že v případě, kdy je žalobní nárok důvodný co do svého základu, nemůže soud žalobu zcela zamítnout pro neunesení důkazního břemene, byť by měl na mysli pouze důkazní břemeno o výši nároku. Brání tomu totiž ustanovení § 136 o. s. ř., podle něhož lze-li výši nároků zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li ji zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy (srov. obdobně též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2016, sp. zn. [23 Cdo 2406/2016](#)). Úvaha, podle níž soud podle tohoto ustanovení určuje výši nároku, není úvahou volnou, nýbrž musí vycházet z okolností posuzovaného případu umožňujících učinit určité kvantitativní závěry o výši uplatněného nároku (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. [32 Cdo 2108/2010](#), uveřejněný pod číslem 133/2012 Sb. rozh. obč.). Od těchto závěrů se odvolací soud neodchýlil, pokud určil výši nároku na zelený bonus a příspěvek KVET podle § 136 o. s. ř. v situaci, kdy byl dán základ tohoto nároku za období, v němž žalobkyně disponovala licenci na výrobu elektřiny (v daném období žalobkyně zjevně elektřinu vyráběla), a kdy již zpětně nebylo možno prokázat přesnou výši nároku, neboť množství vyrobené elektřiny bylo žalobkyní vykazováno (v souladu s podmínkami sjednanými ve smlouvách o úhradě příspěvku KVET a zeleného bonusu) pouze za jednotlivé měsíce, a pokud svou úvahu, podle které výši nároku stanovil, řádně odůvodnil a vycházel přitom z důkazů o výši podpory, jež by žalobkyni náležela za delší časový úsek, do něhož předmětné období spadalo.

29. Přípustnost dovolání není způsobilý založit ani odkaz účastnice 2) na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2017, sp. zn. [32 Cdo 3540/2015](#), v němž byl citován závěr rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. [31 Cdo 3309/2011](#), podle kterého plnil-li žalovaný na základě povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím soudu, které neodpovídá skutečným hmotněprávním poměrům, na neexistující dluh, pak žalobci vzniká bezdůvodné obohacení, a to okamžikem, kdy bylo rozhodnutí, na jehož základě bylo plněno, pravomocně zrušeno. Od tohoto závěru se odvolací soud v projednávané věci nemohl odchýlit, neboť řešil situaci zcela odlišnou. Podle závěrů odvolacího soudu existoval hmotněprávní titul k plnění (zákonný nárok na požadovanou podporu), který byl napadeným rozsudkem deklarován. Skutečnost, že na základě takového hmotněprávního titulu v předchozím pravomocném správním rozhodnutí nebyla uložena povinnost k plnění, nemá vliv na jeho existenci jako právního důvodu k plnění.

30. Dovolání účastnice 2) je však přípustné pro řešení otázky, zda obsahem práv a závazků vzniklých do účinnosti zákona o POZE, které podle § 54 odst. 13 zákona o POZE přechází na operátora trhu, je i povinnost platit úroky z prodlení s úhradou zeleného bonusu a příspěvku KVET smluvně sjednané mezi provozovatelem přenosové či distribuční soustavy a výrobcem elektřiny, neboť tato otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena.

IV. Důvodnost dovolání

31. Nejvyšší soud se nejprve zabýval důvodností dovolání žalobkyně, tj. otázkou, zda byla licence na výrobu elektřiny podmínkou vzniku jejího práva na úhradu zeleného bonusu a příspěvku KVET v rozhodném období roku 2012.

32. Podle § 3 odst. 1 energetického zákona (zde vždy ve znění účinném do 31. 12. 2012) předmětem podnikání v energetických odvětvích je výroba elektřiny, přenos elektřiny, distribuce elektřiny a

obchod s elektřinou, činnosti operátora trhu, výroba plynu, přeprava plynu, distribuce plynu, uskladňování plynu a obchod s plynem a výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie

33. Podle § 3 odst. 3 energetického zákona podnikat v energetických odvětvích na území České republiky mohou za podmínek stanovených tímto zákonem fyzické či právnické osoby pouze na základě licence udělené Energetickým regulačním úřadem. Licence podle tohoto zákona se nevyžaduje na obchod, výrobu, distribuci a uskladňování svítiplynu, koksárenského plynu čistého, degazačního a generátorového plynu, bioplynu, propanu, butanu a jejich směsí, pokud se nejedná o distribuci potrubními systémy, k nimž je připojeno více než 50 odběrných míst, a na výrobu tepelné energie určené pro dodávku konečným spotřebitelům jedním odběrným tepelným zařízením ze zdroje tepelné energie umístěného v témže objektu nebo mimo objekt v případě, že slouží ke stejnému účelu. Dále se licence podle tohoto zákona neuděluje na činnost, kdy zákazník či odběratel poskytuje odebranou elektřinu, plyn nebo tepelnou energii jiné fyzické či právnické osobě prostřednictvím vlastního nebo jím provozovaného odběrného elektrického, plynového nebo tepelného zařízení, přičemž náklady na nákup elektřiny, plynu nebo tepelné energie na tyto osoby pouze rozúčtuje dohodnutým nebo určeným způsobem a nejedná se o podnikání. V případě elektrických zařízení je rozúčtování možné pouze u zařízení do napětí 52 kV včetně.

34. Podle § 9 odst. 5 energetického zákona v případě rozšíření počtu provozoven, změny technických parametrů stávajících provozoven nebo změny rozsahu vymezeného území je držitel licence oprávněn zahájit výkon licencované činnosti v těchto provozovnách nebo na vymezeném území dnem právní moci rozhodnutí o změně rozhodnutí o udělení licence.

35. Podle § 32 odst. 3 energetického zákona výrobce elektřiny má nárok na příspěvek k ceně elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla. Výrobce elektřiny, který uvede do provozu nové zařízení pro vysokoúčinnou kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, má nárok na příspěvek k ceně elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla po dobu alespoň 6 let ode dne uvedení tohoto zařízení do provozu. Za uvedení zařízení do provozu se považuje též provedení modernizace nebo rekonstrukce technologické části stávajícího zařízení zvyšující jeho technickou, provozní, bezpečnostní a ekologickou úroveň na úroveň srovnatelnou s nově zřizovanými zařízeními pro vysokoúčinnou kombinovanou výrobu elektřiny a tepla.

36. Podle § 2 odst. 2 písm. d) zákona č. 180/2005 Sb. (zrušeného ke dni 1. 1. 2013, zde vždy ve znění účinném do 31. 12. 2012) pro účely tohoto zákona se rozumí zeleným bonusem finanční částka navyšující tržní cenu elektřiny a hrazená provozovatelem regionální distribuční soustavy nebo přenosové soustavy výrobcí elektřiny z obnovitelných zdrojů, zohledňující snížené poškozování životního prostředí využitím obnovitelného zdroje oproti spalování fosilních paliv, druh a velikost výrobního zařízení, kvalitu dodávané elektřiny.

37. Podle bodu 1. 9. cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2011 u nově zřizované výrobní připojené do distribuční soustavy nebo přenosové soustavy se dnem uvedení do provozu rozumí den, kdy byly splněny obě následující podmínky: a) nabyla právní moc licence na výrobu elektřiny, a b) bylo ze strany provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele přenosové soustavy provedeno paralelní připojení výrobní k distribuční nebo přenosové soustavě.

38. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 9. 3. 2017, sp. zn. [32 Cdo 1051/2015](#), uveřejněném pod číslem 104/2018 S. rozh. obč., přijal a odůvodnil závěr, že předpokladem pro vznik nároku provozovatele výrobní elektřiny využívající sluneční záření na výkupní ceny ve výši stanovené pro rok 2010 je skutečnost, že výrobce začal do konce roku 2010 v souladu s pravomocným rozhodnutím o udělení licence vyrábět a dodávat elektřinu do elektrizační soustavy. K tomu dále doplnil, že podmínka dodávání elektřiny do elektrizační soustavy nemůže být splněna jednáním, které není v souladu s právem. Obdobné podmínky pak shledal dovolací soud též pro vznik nároku na zelený bonus ve výši

stanovené pro rok 2010 v případě výroby určené k připojení do elektrizační soustavy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. [23 Cdo 2545/2019](#)). V rozsudku ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. [23 Cdo 5137/2017](#) (ústavní stížnost proti němu podaná byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2019, sp. zn. [IV. ÚS 2689/18](#)) pak Nejvyšší soud dospěl k závěru, že ERÚ je v rámci své působnosti oprávněn stanovit nejen výši výkupních cen za elektřinu z obnovitelných zdrojů, ale také další věcné podmínky pro uplatnění jednotlivých forem regulace, tedy i upřesnit pojem „uvedení do provozu“. V tomto rozhodnutí také konstatoval, že účel zákona č. 180/2005 Sb. výslovně deklarovaný v jeho § 1 odst. 2 není naplněn již tím, že výroba elektřiny je technicky způsobilá vyrábět elektřinu, nýbrž je naplněn až okamžikem, kdy výroba elektřinu z obnovitelných zdrojů legálně (tedy na základě licence) dodává do distribuční sítě.

39. Byť se citované závěry týkaly posouzení předpokladů pro vznik nároku na podporu formou výkupních cen či zeleného bonusu podle právní úpravy účinné v roce 2010, lze z nich vycházet i v poměrech projednávané věci. Cenové rozhodnutí ERÚ č. 7/2011 (účinné v roce 2012) obsahovalo totožné podmínky pro nárok na podporu (formou výkupních cen či zeleného bonusu), jako cenová rozhodnutí dřívější, jejichž znění posuzoval dovolací soud v citovaných rozhodnutích. Ani skutečnost, že žalobkyně byla výrobcem elektřiny, kterou sama spotřebovávala (tedy neměla povinnost uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny s jiným účastníkem trhu podle § 4 odst. 15 zákona č. 180/2005 Sb.), není důvodem pro odlišné posouzení, neboť ze skutkových zjištění, z nichž vycházel odvolací soud, vyplývá, že žalobkyně provozovala výrobu elektřiny připojenou k lokální distribuční soustavě, a šlo tedy o výrobu určenou k připojení do elektrizační soustavy. Ostatně skutečnost, zda šlo o výrobu nepřipojenou k přenosové či distribuční soustavě (tj. výrobu v rámci tzv. ostrovního systému), či o výrobu určenou k připojení do elektrizační soustavy, nebyla podstatná pro podmínku legálnosti výroby elektřiny (s licenci), ale pouze pro určení, zda za uvedení výroby do provozu mohl být považován již okamžik započetí výroby elektřiny či až okamžik započetí dodávek do elektrizační soustavy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. [23 Cdo 2545/2019](#)). Nerozhodnou je též skutečnost, že v citovaných rozhodnutích šlo o výrobu elektřiny s využitím slunečního zařízení, neboť zmíněné právní předpisy ve vztahu k povinnosti licence nerozlišovaly jednotlivé způsoby výroby elektřiny.

40. Lze souhlasit se žalobkyní, že zákon č. 180/2005 Sb. nestanovil existenci licence na výrobu elektřiny jako podmínku pro nárok na některou z forem podpory „*expressis verbis*“ a že takto výslovně byla tato podmínka uvedena až v § 7 odst. 3 zákona o POZE. Nicméně skutečnost, že účelem zákona č. 180/2005 Sb. byla podpora výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů uskutečňované legálním způsobem (tj. s dodržением všech zákonem vyžadovaných pravidel), vyjádřil zákonodárce již tím, že za příjemce takové podpory určil „výrobce“ elektřiny z obnovitelných zdrojů [srov. § 2 odst. 2 písm. d) a § 4 a násl. zákona č. 180/2005 Sb.]. Tento zákon definici pojmu „výrobce“ neobsahoval a v rozhodném období roku 2012 takovou definici neobsahoval ani energetický zákon. Avšak povinnost uskutečňovat výrobu elektřiny (stejně jako další činnosti v energetických odvětvích) výhradně na základě pravomocně udělené licence patřila (stále patří) k elementárním povinnostem podnikání v energetice, přičemž na výrobce elektřiny nedopadala žádná z výjimek z této povinnosti (srov. § 3 odst. 1 a 3 energetického zákona). Energetický zákon také předpokládal změnu licence v případě, že dojde k rozšíření počtu provozoven, v nichž probíhala výroba, či jejich technických parametrů (tj. i při rozšíření výroby elektřiny o další výrobní zařízení), a výslovně stanovil, že v takovém případě je držitel licence oprávněn zahájit výkon licencované činnosti v těchto provozovnách dnem právní moci rozhodnutí o změně rozhodnutí o udělení licence (srov. § 9 odst. 5 energetického zákona). Nelze přitom pominout, že požadavek, aby výrobci v oblasti energetiky byli držiteli příslušné licence, má věcné opodstatnění spočívající v zájmu na bezpečném a spolehlivém provozování energetických zařízení. Splnění podmínek pro udělení licence v obecné rovině poskytuje záruku, že daný podnikatel je schopen dostát požadavkům, které na něj kladou právní předpisy v oblasti energetiky (srov. důvodovou zprávu k energetickému zákonu).

41. O tom, že úprava v zákoně o POZE nepřinesla ve vztahu k poskytování podpory pouze výrobcům elektřiny s licenci žádnou věcnou změnu oproti podmínkám v dosavadních právních předpisech, svědčí též historický vývoj zákonné úpravy. Energetický zákon obsahoval definici pojmu „výrobce“ až do 3. 7. 2009, tj. i v době přijetí zákona č. 180/2005 Sb. [též v době, kdy žalobkyně jako výrobce elektřiny uzavírala s předchůdcem účastnice 1) smlouvy o úhradě příspěvku KVET a zeleného bonusu], a to v ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) bodu 28, v němž byl výrobce definován jako fyzická či právnická osoba, která vyrábí elektřinu a je držitelem licence na výrobu elektřiny. Je tedy zřejmé, že, pokud zákon č. 180/2005 Sb. v době svého vzniku přiznával podporu výrobcům elektřiny, šlo výlučně o osoby vyrábějící elektřinu na základě licence na výrobu elektřiny. Citované ustanovení energetického zákona sice bylo vypuštěno novelou provedenou zákonem č. 158/2009 Sb., avšak v důsledku této změny faktický význam tohoto již zažitého pojmu nedostal žádné změny a s licenci na výrobu elektřiny (stejně jako s licencemi na jiné činnosti) bylo i nadále počítáno jako s obligatorním předpokladem pro podnikání v energetice, a tedy i pro čerpání podpory v jakékoliv formě. Novelizace přinesla pouze zjednodušení podmínek pro udělení licence pro malé a obnovitelné zdroje energie (srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 158/2009 Sb.).

42. Uvedené závěry lze v plném rozsahu vztáhnout též na poskytování příspěvku KVET, neboť i podle ustanovení § 32 odst. 3 energetického zákona vznikl nárok na poskytnutí tohoto příspěvku výlučně výrobcí elektřiny a není dán žádný důvod, aby ve vztahu k poskytování tohoto příspěvku byl pojem „výrobce elektřiny“ chápán odlišným způsobem.

43. Z výše uvedeného vyplývá, že podmínkou vzniku práva výrobce elektřiny na úhradu zeleného bonusu a příspěvku KVET za vyrobenou elektřinu byla v rozhodném období roku 2012 existence pravomocné licence na výrobu elektřiny týkající se konkrétního výrobního zařízení. V projednávané věci proto žalobkyně neměla nárok na poskytnutí zeleného bonusu a příspěvku KVET za elektřinu vyrobenou v kogeneračních jednotkách A, B, C a D do doby, než nabyla právní moci rozhodnutí ERÚ o udělení licence na výrobu elektřiny v těchto výrobních zařízeních. Právní posouzení této otázky odvolacím soudem je tedy správné a dovolání žalobkyně není důvodné.

44. Nejvyšší soud dále posuzoval důvodnost dovolání účastnice 2), a tedy otázku, zda na účastnici 2) přešla podle § 54 odst. 13 zákona o POZE povinnost platit úroky z prodlení s úhradou zeleného bonusu a příspěvku KVET sjednané mezi žalobkyní a účastnicí 1) [její předchůdkyní].

45. Podle § 54 odst. 13 zákona o POZE práva a závazky provozovatele přenosové soustavy nebo provozovatele regionální distribuční soustavy vzniklé do účinnosti tohoto zákona z důvodu, že provozovatel přenosové soustavy nebo provozovatel regionální distribuční soustavy odmítl přiznat výrobcí zcela nebo zčásti nárok na výkupní cenu nebo na zelený bonus nebo na příspěvek k ceně elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla anebo vyrobené z druhotných zdrojů, přecházejí dnem účinnosti tohoto zákona na operátora trhu.

46. Otázkou přechodu práv a závazků podle § 54 odst. 13 zákona o POZE se Nejvyšší soud zabýval v usnesení ze dne 8. 3. 2016, sp. zn. [32 Cdo 3835/2014](#), ve sporu výrobce elektřiny a provozovatele regionální distribuční soustavy o úhradu výkupní ceny. V rámci posouzení aplikace § 107a o. s. ř. dovolací soud uzavřel, že podle ustanovení § 54 odst. 13 zákona o POZE došlo k přechodu sporného závazku na úhradu výkupní ceny vzniklého před 1. 1. 2013 na operátora trhu. Obdobně v rozsudku ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. [23 Cdo 2545/2019](#), dospěl Nejvyšší soud k závěru, že osobou povinnou k výplatě zeleného bonusu byl v roce 2010 provozovatel regionální distribuční soustavy a s účinností od 1. 1. 2013 došlo podle § 54 odst. 13 POZE k přechodu této povinnosti v případě jejího neuznání ze strany provozovatele soustavy na operátora trhu. V žádném z těchto rozhodnutí se Nejvyšší soud podrobněji nezabýval otázkou, která další práva a závazky podle § 54 odst. 13 POZE přechází na operátora trhu.

47. Zákonem o POZE byl oproti předchozí právní úpravě určen jako poskytovatel podpory výrobcům operátor trhu namísto dosavadního provozovatele přenosové či regionální distribuční soustavy. Zákon o POZE proto obsahoval přechodná ustanovení řešící vypořádání vztahů mezi výrobcí, dosavadním a nově určeným poskytovatelem podpory. V ustanoveních § 54 odst. 9, 10 a 11 stanovil zánik smluvních ujednání týkajících se povinného výkupu elektřiny, úhrady zeleného bonusu a příspěvku KVET uplynutím dne 31. 12. 2012 a současně upravil vztahy týkající se uplatnění a zaplacení podpory za elektřinu vyrobenou do 31. 12. 2012 tak, že tato podpora bude po předložení podkladů výrobcem zaplacená dosavadním poskytovatelem. Podle ustanovení § 54 odst. 12 přecházely na operátora trhu dnem 1. 3. 2013 práva a závazky provozovatele přenosové či regionální distribuční soustavy vzniklé ze zaplacení podpory v případech, kdy výrobce nepředal podklady do 28. 2. 2013. V ustanovení § 54 odst. 13 bylo oproti tomu stanoveno, že práva a závazky vzniklé před 1. 1. 2013 z důvodu, že dosavadní poskytovatel odmítl výrobcí přiznat požadovaný nárok na podporu, přechází dnem 1. 1. 2013 na nového poskytovatele. Účelem těchto přechodných ustanovení tedy zjevně bylo chránit právní jistotu účastníků původních vztahů, přičemž tato ochrana byla mimo jiné realizována i tím, že na právního nástupce ze zákona přecházela některá práva a závazky jeho právního předchůdce vyplývající z původních vztahů.

48. Vzhledem k tomu, že provozovatel přenosové či regionální distribuční soustavy nebyl podle předchozí právní úpravy subjektem, který by mohl rozhodovat o přiznání či nepřiznání nároku na podporu, jak správně dovozuje účastnice 2), je nutné slovní spojení „odmítl přiznat nárok“ použité v § 54 odst. 13 zákona o POZE chápat ve smyslu odmítnutí zaplacení výrobcem nárokové podpory. Z obsahu výše citovaných ustanovení je tak zřejmý úmysl zákonodárce odlišit způsob vypořádání práv a závazků z dosavadních vztahů týkajících se podpory v situaci, kdy mělo jít pouze o vyplacení nesporných nároků (ty měl uhradit stávající poskytovatel podpory), od situací, kdy práva a závazky vznikly ze zaplacení podpory bez předání podkladů nebo kdy mezi výrobcem a dosavadním poskytovatelem podpory došlo ke sporu o jejich důvodnosti (takové situace měly být řešeny a případné závazky dosavadního poskytovatele uhrazeny již novým poskytovatelem podpory).

49. Nelze přisvědčit argumentaci účastnice 2), že podle § 54 odst. 13 zákona o POZE na ni mohly přejít pouze práva a závazky výslovně stanovené v zákoně č. 180/2005 Sb. Takový závěr neodpovídá dikci tohoto zákonného ustanovení vymezujícího rozsah práv a závazků, jež přechází na operátora trhu, obdobím a důvodem jejich vzniku, a nikoliv označením právního předpisu, kterým byly založeny. Podle tohoto ustanovení tedy na operátora trhu přecházely veškeré práva a závazky, vzniklé před 1. 1. 2013 z důvodu, že provozovatel přenosové nebo regionální distribuční soustavy odmítl zaplatit výrobcí požadovaný nárok na některou z forem podpory.

50. S účastnicí 2) nelze souhlasit ani v jejím názoru, že takto nemohlo být zákonem založeno její právní nástupnictví do individuálních vztahů mezi výrobcem a provozovatelem přenosové či regionální distribuční soustavy vzniklých na základě smluvních ujednání mezi nimi, neboť ta zanikla uplynutím dne 31. 12. 2012. Skutečnost, že tato smluvní ujednání podle § 54 odst. 9, 10 a 11 uplynutím dne 31. 12. 2012 zanikla, znamenala, že od 1. 1. 2013 již nemohla způsobit vznik nových práv a závazků. Tímto zánikem však nebyla dotčena existence práv a závazků již vzniklých z těchto smluvních ujednání do 31. 12. 2012 (tj. vzniklých po dobu existence smluvního vztahu), které proto mohly přejít na operátora trhu. Z ustanovení § 54 odst. 13 zákona o POZE, v němž nebyl uveden právní titul vzniku práv a závazků, jež přecházely na operátora trhu, nevyplývalo, že by takovým titulem nemohla být též smluvní ujednání. Ostatně pro vznik nároku na podporu ve formě výkupní ceny zákon č. 180/2005 Sb. v § 4 odst. 4 výslovně vyžadoval uzavření smlouvy o dodávce, v níž byla stanovena výkupní cena za dodanou elektřinu (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2017, sp. zn. [32 Cdo 1051/2015](#)). O tom, že v případě sporu o zaplacení výkupní ceny takový nárok založený smluvním ujednáním (jež zaniklo uplynutím dne 31. 12. 2012) přechází na operátora trhu podle § 54 odst. 13 zákona o POZE, přitom není v rozhodovací praxi dovolacího soudu pochyb (srov.

již zmíněné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2016, sp. zn. [32 Cdo 3835/2014](#)).

51. Je proto zřejmé, že předmětný závazek účastnice 1) jako provozovatele regionální distribuční soustavy na úhradu zeleného bonusu a příspěvku KVET, který odmítla žalobkyni jako výrobci elektřiny zaplatit, přešel podle § 54 odst. 13 zákona o POZE na účastnici 2) jako operátora trhu.

52. Úrok z prodlení má v závazkových právních vztazích povahu sankce za prodlení dlužníka se splněním peněžitého závazku (§ 517 odst. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zrušeného ke dni 1. 1. 2014, dále jen „obč. zák.“, či § 369 odst. 1 obch. zák.). Prodlením (nezaplacením řádně a včas) nastává ze zákona bez ohledu na to, zda dlužník prodlení zavinil, změna obsahu právního poměru tím, že vedle trvajících povinností splnit závazek, vzniká dlužníku i další povinnost zaplatit úrok z prodlení jako příslušenství pohledávky podle § 121 odst. 3 obč. zák. Úrokový závazkový vztah je vztahem akcesorickým, jehož vznik je podmíněn platným závazkovým vztahem hlavním. Splněním hlavního závazku (nebo jiným ze způsobů jeho zániku) zaniká (končí) i akcesorický závazek úrokový; přetrvává pouze povinnost uhradit již dospělé úroky (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2004, sp. zn. [35 Odo 101/2002](#), uveřejněný pod číslem 5/2006 Sb. rozh. obč.).

53. Pokud tedy při nezaplacení některé z forem podpory provozovatelem přenosové nebo regionální distribuční soustavy vzniklo do 31. 12. 2012 prodlení zakládající jeho povinnost zaplatit výrobci úrok z prodlení (lhostejno, zda ve smluvní či zákonné výši), přecházel na operátora trhu podle § 54 odst. 13 zákona o POZE též závazek k zaplacení úroku z prodlení, neboť důvodem i jeho vzniku bylo odmítnutí zaplacení požadovaného nároku na podporu.

54. Jelikož účastnice 2) v dovolání namítala, že na ni nemohl přejít závazek k úhradě úroku z prodlení, neboť povinnost vyplácení podpory není závazkem vyplývajícím ze soukromoprávních vztahů, ale závazkem veřejnoprávním vyplývajícím přímo ze zákona, u kterého úrok z prodlení nelze požadovat, v situaci, kdy tyto předpisy povinnost jeho hrazení nestanoví, zabýval se dovolací soud též tím, zda účastnici 1) mohla vzniknout povinnost zaplatit žalobkyni úroky z prodlení při nezaplacení zeleného bonusu a příspěvku KVET, resp. zda mezi nimi mohla být tato povinnost platně sjednána.

55. Argumentaci účastnice 2) lze přisvědčit potud, že v případě závazků vyplývajících z veřejnoprávních vztahů skutečně nelze úroky z prodlení požadovat, ledaže tak výslovně stanoví příslušný předpis, neboť povinnost platit úroky z prodlení ve smyslu § 517 odst. 2 obč. zák. (též § 369 odst. 1 obch. zák.) vzniká toliko v případě prodlení s plněním peněžitého závazku ve vztazích soukromoprávních (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 5. 2016, sp. zn. [30 Cdo 1757/2014](#), a další rozhodnutí v něm citovaná). V případě vztahu žalobkyně a provozovatele regionální distribuční soustavy týkajícího se úhrady zeleného bonusu a příspěvku KVET však nešlo o vztah veřejnoprávní, který by neumožňoval požadovat úroky z prodlení.

56. Pro rozlišení soukromoprávních (občanskoprávních či obchodněprávních) vztahů od vztahů veřejnoprávních je rozhodující především posouzení vzájemného postavení jejich subjektů, jak vyplývá z příslušných ustanovení právní normy, která na tyto vztahy dopadá (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2002, sp. zn. [25 Cdo 1211/2001](#), uveřejněné pod číslem 20/2003 Sb. rozh. obč.). Charakteristickým znakem soukromoprávních vztahů je především skutečnost, že jejich subjekty ve vzájemném vztahu mají rovné postavení (srov. § 2 odst. 2 obč. zák.), tedy že jeden z účastníků tohoto vztahu nemůže svým jednostranným úkonem či rozhodnutím založit povinnost druhého účastníka a v rámci tohoto vztahu nemůže autoritativně vynucovat splnění povinností druhého subjektu. Subjekty soukromoprávních vztahů se o vzniku či založení vzájemných subjektivních práv a povinností musí zásadně dohodnout, pokud tyto právní povinnosti nevznikají přímo ze zákona. Naproti tomu veřejnoprávní vztahy jsou založeny na právně nerovném postavení jejich subjektů, kdy orgány veřejné moci rozhodují o právech a povinnostech subjektů mocensky –

autoritativně a kdy rozhodnutí těchto orgánů nejsou závislá na vůli subjektů. Základní metodou právní regulace je zde rozhodnutí orgánu veřejné moci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2008, sp. zn. [33 Odo 926/2006](#), uveřejněný pod číslem 50/2009 Sb. rozh. obč., stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 6. 2013, sp. zn. [Cpjn 203/2012](#), uveřejněné pod číslem 78/2013 Sb. rozh. obč., též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2004, sp. zn. [29 Odo 405/2003](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2007, sp. zn. [26 Odo 1637/2005](#), a ze dne 17. 5. 2016, sp. zn. [32 Cdo 2508/2014](#)).

57. Pro posouzení, zda právní vztah, z něhož vyplýval nárok na úhradu zeleného bonusu či příspěvku KVET, je soukromoprávní povahy, či nikoliv, je tedy podstatné, zda byl podle příslušných ustanovení právních předpisů založen autoritativně rozhodnutím orgánu veřejné moci bez ohledu na vůli jeho stran nebo zda se při založení práv a povinností z něj vyplývajících mohla uplatnit vůle jeho subjektů. V projednávané věci se jednalo o právní vztah podnikatelů (provozovatele přenosové či regionální distribuční soustavy a výrobce), tj. subjektů soukromého práva. Jejich postavení v daném vztahu bylo rovné, neboť žádný z nich nebyl nadán autoritativní rozhodovací pravomocí vůči druhému. Záleželo na vůli žalobkyně, zda při výrobě elektřiny vůbec projeví zájem požadovat po provozovateli přenosové nebo regionální distribuční soustavy podporu a v jaké formě, zda bude respektovat zákonem stanovené podmínky podpory a jaké případné další podmínky při jejím poskytování sjedná. Na základní charakteristice vztahu těchto účastníků jako soukromoprávního nic nemění skutečnost, že jejich smluvní volnost byla vymezena (limitována) ustanoveními energetického zákona, zákona č. 180/2005 Sb. a dalších podzákonných předpisů, neboť v soukromoprávních vztazích se nezřídka projevuje regulace smluvní volnosti formou kogentních ustanovení zákona. Energetický zákon a zákon č. 180/2005 Sb. ani nelze považovat za předpisy obsahující výlučně veřejnoprávní normy (srov. obdobně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. [1 As 28/2012-40](#), nebo ze dne 14. 10. 2004, č. j. [7 As 58/2003-104](#), a usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 3. 2012, č. j. [Konf 93/2011-9](#), jež jsou veřejnosti dostupné na <http://nssoud.cz>). Též skutečnost, že nárok na podporu formou zeleného bonusu či příspěvku KVET vznikl přímo ze zákona splněním tam stanovených podmínek (srov. § 32 odst. 3 energetického zákona, § 4 odst. 7, a § 5 odst. 4 a 5 zákona č. 180/2005 Sb.), neznamená, že se při poskytování podpory muselo jednat o veřejnoprávní vztah. I v soukromoprávních vztazích totiž práva a povinnosti mohou vznikat přímo ze zákona (např. povinnost nahradit škodu, vydat bezdůvodné obohacení apod.).

58. Závěr, že mezi žalobkyní a účastnicí 1) byl založen vztah soukromoprávní, není způsobilá zpochybnit ani argumentace účastnice 2), že podpora elektřiny z obnovitelných zdrojů je dotací poskytovanou částečně z prostředků státního rozpočtu, a má tudíž veřejnoprávní charakter. Poskytování této podpory je sice výsledkem ingerence subvenční povahy, nejedná se však o přímé poskytování dotace výrobcům z veřejných prostředků. Z důvodové zprávy k zákonu č. 180/2005 Sb. je zřejmé, že systém podpory výrobcům elektřiny spočíval v ingerenci do soukromoprávních vztahů mezi podnikateli v energetických odvětvích, a to uložením některých povinností provozovatelům přenosové nebo regionální distribuční soustavy a z nich vyplývajících práv výrobců elektřiny (přednostní připojení, povinný výkup elektřiny, placení zeleného bonusu a příspěvků KVET). Náklady s tím spojené měly být distributorům kompenzovány stanovením zvýšené ceny jimi distribuované energie pro konečné zákazníky, tj. opět formou ingerence do soukromoprávních vztahů. Na základě zjištění, že takto by s ohledem na nárůst podporovaných zdrojů energie mohlo dojít k neúměrnému zatížení konečných zákazníků (zejména z řad velkých průmyslových odběratelů), byl zákonem č. 402/2010 Sb. novelizujícím zákon č. 180/2005 Sb. původní systém financování nákladů doplněn o částečné zapojení prostředků státního rozpočtu. Nový způsob financování nákladů distributorů se však nijak nedotkl charakteru vztahů mezi nimi a výrobcí jako soukromoprávních (srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 402/2010 Sb.). Všechny formy podpory přitom byly od počátku vázány k ceně vyrobené elektřiny, ať již stanovením výkupní ceny, či finančních částek navyšujících tržní cenu elektřiny, a to i v případech, kdy elektřina byla spotřebována přímo výrobcem [srov. § 32 odst. 3

energetického zákona, § 2 odst. 2 písm. d) a § 4 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb.]. O poskytnutí přímé dotace z veřejných prostředků šlo v novém systému financování pouze ve vztahu státu (Ministerstva průmyslu a obchodu) vůči provozovatelům přenosové či regionální distribuční soustavy, nikoliv ve vztahu těchto provozovatelů vůči výrobcům (srov. § 6a a § 6b zákona č. 180/2005 Sb.).

59. Z možných způsobů poskytování podpory výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů (např. dotacemi rozdělovanými rozhodnutím některého z orgánů veřejné moci či jiného subjektu pověřeného pravomocí vrchnostensky rozhodovat) se tedy stát rozhodl podporu realizovat formou ingerence do soukromoprávních vztahů prostřednictvím kogentních ustanovení zvláštních právních předpisů (energetického zákona a zákona č. 180/2005 Sb.) limitujících smluvní volnost účastníků těchto vztahů. V ostatním však takové vztahy podléhaly režimu obchodního zákoníku. Žádným z kogentních ustanovení těchto předpisů přitom nebyla omezena možnost sjednat či požadovat úroky z prodlení při řádném nezaplacení některé z forem podpory. V případě prodlení provozovatele přenosové nebo regionální distribuční soustavy s úhradou zeleného bonusu, výkupní ceny či příspěvku KVET ve výši stanovené pro rok 2012 tedy měl výrobce elektřiny právo na úroky z prodlení.

60. V projednávané věci proto žalobkyně byla oprávněna při prodlení účastnice 1) s úhradou zeleného bonusu a příspěvku KVET požadovat zaplacení úroků z prodlení ve sjednané výši (§ 369 odst. 1 obch. zák.). Právní závěr odvolacího soudu, že na účastnici 2) přešla podle § 54 odst. 13 zákona o POZE povinnost takové úroky z prodlení žalobkyni zaplatit, je tedy správný a dovolání účastnice 2) není důvodné.

61. Jelikož Nejvyšší soud nehledal ani žádné vady řízení, k nimž dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o. s. ř.), byla dovolání žalobkyně i účastnice 2) v rozsahu, v jakém směřovala proti druhému výroku napadeného rozsudku, podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítnuta. V rozsahu, v jakém obě dovolání směřovala proti prvnímu, třetímu a čtvrtému výroku napadeného rozsudku, byla odmítnuta pro nepřípustnost (§ 243c odst. 1 o. s. ř.), jak bylo odůvodněno výše.